Levec, Fran. » Dramatiško društvo.«. 1882, Ljubljanski zvon

da je „Slovenske Talije“ 50. zvezek izdatno pomnožil repertoar našega gledalíšča. Igre so večinoma pisane v lepem, čistem jeziku. Posebno moramo pa odobravati, da je „Dram. društvo“ začelo prelagati v slovenščino lepe vesele igre, katere je srbski spisal pokojni Kosta Trifković, brez ugovora najboljši dramatiški pisatelj na slovanskem jugu. Sploh bi želeli, da bi se naši prelagatelji nekoliko bolj ozirali na priznano dobre slovanske, osobito poljske vesele igre in ako prelagajo iz neslovanskih slovstev, da bi rajši po Mandelčevem vzgledu slovenili nam krasne francoske, nego okorne nemške igre.

Truplo sv. Agapita mučenika v Novi Cerkvi. Spisal Jarnej Voh, kaplan pri Novi Cerkvi. Ponatis iz „Slovenskega Gospodarja“. V Mariboru 1882, 8, 24 str. Tiskal Janez Leon. Založil pisatelj, pri katerem se knjižica dobiva po 8 kr. G. Voh nam opisuje, kdo je bil sv. Agapit in kako je njegovo truplo prišlo iz rimskih katakomb k sv. Ani v Konjicah in od ondot l. 1793. k Novi Cerkvi in kakšnih duhovnih milostij se udeleže tisti, ki časté truplo sv. Agapita. Knjižico je zanimljivo čitati zaradi mnogih pridejanih zgodovinskih in biografičnih črtic o razmerah novocerkevske dekanije koncem minulega in v začetku sedanjega stoletja.

Postni list Andreja, nadškofa Goriškega. Založila nadškofija. Hilarijanska tiskarnica v Gorici 1882, 4, 4 str. List govori o češčenji D. Marije ter razglaša navadno postno postavo.

Nov slovensk rokopis. Ljubljanska c. k. licealna knjižnica hrani, kakor je znano, slovensko prelogo štirskega vinogradskega zakona, izdelano 1644. l. Te dni našel je g. Deschmann v neki knjigi bivšega Dolskega arkíva (kateri je zdaj v kranjskem muzeji) tega istega zakona starejšo, do zdaj povsem neznano prelogo, ki je osobito zaradi jezika zanimljiva, kajti v njej se nahajajo i starinske, še Trubarju neznane oblike i mnoge besede, dosedaj pogrešane, n. pr. . . . wie es in der Landshandvest begriffen ist . . . sloveni se tu: kakur je Vdefhelfkim rozhinu (ročinu) sapopadenú . . . (pag. 14. cap. XX.) Naslov dragocenemu temu spomeniku, pisanemu na 27 listih fol. je sledeči: „GORNIH BVQVI od krailauc Suetlosti offen innu poterien general inu Priuilegium Is Nou u Slauenfki Jefigk fstulmazhan skufi Andrea Rezla Farmostra na Rakj. Anno M: D: LXXXII. — G. Deschmann je ta v formalnem in leksikalnem oziru preimenitni rokopis slovenski izročil g. Levstiku, da ga znanstveno preišče.

„Dramatiško društvo“ razpošilja te dni s svojimi knjigami za l. 1881. tudi tajnikovo poročilo o društvenem delovanji in blagajnikovo poročilo o društvenih dohodkih in stroških za čas od 1. oktobra 1880. do 1. oktobra 1882. leta. Iz prvega posnemljemo, da je društvo v tej dobi priredilo štiri javne predstave ter da z novčno pomočjo dež. odbora kranjskega namerava na svetlo dati obširno „Slovensko poetiko“. Blagajnik nam poroča, da je imelo društvo v zgoraj imenovanem društvenem letu 1696 gld. 40 kr. dohodkov, a 1649 gld. 12 kr. stroškov; prebitka je tedaj 47 gld. 28 kr. Vkupne imovine ima društvo 5940 gld. 35 kr. Mandelčev spomenik stal je 297 gld. 11 kr. Ker je društvo v ta namen nabralo samo 180 gld. 15 kr., ostaje še 116 gld. 96 kr. dolgá, katerega misli društvo poplačati z dohodki od javnih beril. Imenik nam kaže 220 družabnikov; med njimi žal! pogrešamo dolge dolge vrste obče znanih in imovitih domoljubov. A kakor je videti iz računov, niti ta mala peščica družabnikov ne plačuje redno

dLib.si Digitalna knjižnica Slovenije

Levec, Fran. » Dramatiško društvo.«. 1882, Ljubljanski zvon

letnih doneskov! — Da si prihrani nekoliko stroškov, izdalo je letos društvo vseh osem iger v jednem zvezku, a društvo prodaje tudi posamezne igre. Čitalnicam in narodnim društvom sploh priporočamo, da si od vsake igre omislijo celo garnituro, t. j. toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanji. Cele tiskane igre učečim se igralcem mnogo bolje ustrezajo, nego samo izpisane naloge, vrhu tega so pa še cenejše. Kdor od društva vsaj za 4 gld. knjig za jedenkrat naroči, popusti mu društvo 20% navadne cene, ki je naznačena na zavitkih vsacega zvezka.

Nove šolske knjige. Ne prof. Lavtar (kakor smo zadnjič poročali), ampak prof. Andrej Senekovič piše fiziko ali prirodoslovje za nižje gimnazije in realke. Knjiga bode v rokopisu v kratkem dovršena. V terminologiškem delu se bode popolnem ujemala s prof. Celestinovo aritmetiko. — Naučno ministerstvo je odobrilo rokopis šolske knjige „Domoznanstvo", katero je o avstrijskem Primorji spisal prof. Simon Rutar. Knjiga je namenjena učiteljiščema v Gorici in Kopru.

„Politik" objavila je v 53. listu t. l. članek „Ein neuer slovenischer Dichter", v katerem g. Fr. Selak jako pohvalno govori o našem pesniku X—u.

Rihar ali Richter? Ocenjáje gospoda Julija pl. Kleinmayra „Zgodovino slovenskega slovstva" v „Ljubljanskem Zvonu" lanskega léta govorím na 771. stráni „v ‚Zgodovini slovenskega slovstva' na 72. str. mej presojevalci Japljevega in Kumerdejevega sv. pisma čitamo tudi J. Riharja. Ali ta župnik se je imenoval Josip Richter, a ne Rihar itd." — To je treba razreči; kajti na omènjenega sv. pisma III. délu (pars tertia), v katerem so bukve obeh kronik in drugo, (Labaci, typis Theres. Eger, viduae 1801.), nahajamo dva prelagatelja tega svetopisemskega kósa, imenovana takó: „per Josephum Richer, Parochum ad S. Petri in Commenda, et Modestum Schrey, Cap. Loc. ad S. Jacobi penes Savum". Na tega sv. pisma ónem délu, v katerem so Mali Proroki (Labaci 1800.), zopet čitamo: „per Josephum Schkriner, c. r. Par. ad Annunc. B. V. Lab., et Josephum Richer, Par. ad S. Petri in Commenda". Potem rečenega sv. pisma I. dél (evangelisti), drugič natisnen (editio secunda) v Ljubljani 1800. l., (v Japljevem predgovoru) našega pisatelja zôve: „D. Josephus Richer, Carniolus Pillichgracensis." — Richterja nikder ní najti, in zatorej tudi Miklošičevo „Slovensko berilo za 8. gimn. razred" prav učí, kà tega duhovnika imenuje Riharja, o katerem jaz ne vém, kdaj se je porodil, kdaj li umrl. Izmej starih imeníkov naše duhovščine (catalogus cleri) licejska knjižnica Ljubljanska hrani jednega s 1797. l. Iz njega vidimo, da je Richer Josephus to léto v Ljubljani kaplanôval pri sv. Jakobu ter z njim vred poleg druzih i Valentin Vodník (Vodnig Marcell. Valent. Franc. Benef. Demscher.) Duhovniški imeníki te dôbe še ne pripovedujo, katerega léta se je kdo porodil. Neokretna pisava Richer je kriva, da se je Čop zmotil in zapisal Richter, namesto Rihar, česar potlej ní zapazil niti sam Kopitar, skozi katerega roke je 1831. l. šel Čopov rokopis o slovenski književnosti v Novi Sad k Šafaříku. (J. Jireček na IV. str. svojega predgovora k Šafaříkovi knjigi „Geschichte der südslawischen Literatur," I., Prag 1864.) Takó je prišlo, da to Šafaříkovo délo na 35., 109. in 192. str. imenuje našega pisatelja vedno Jožefa (Jos.) Richterja. Mislil sem tudi jaz, da je učenemu Čopu, tedánjemu biblijotekarju Ljubljanske knjižnice, iz katere je največ prepisal, kar je dobil Šafařík od njega, in Riharjevemu vrstniku, Slovénu Kopitarju, velicemu slavistu, ter za njima i Šafaříku trdno verjeti; a

dlib.si Digitalna knjižnica Slovenije